

17x18.05	1	עמוד 23	הארץ - the marker	25/01/2018	62020871-6
לאומית בטכניון פרופ' אופירה אילון - בהקשר למוטד נאמ - 85300					

שינויי אקלים אופירה אילון

בסופה הבאה נשלם מחיר כבד יותר

שריפה בכרמל, ב-2016. הרשויות המקומיות מקבלות הנחיות, לא תקציב צילום: רמי שלוש

ימי הסופה בשבוע שעבר הצריכו היערכות של השלטון המקומי. ברגע האמת, למרות ההיערכות, חזרו גם הפעם תמזיחות של המכונות המשייטות באנשים שנוצרו בגלל הגשם.

בסוף 2010 חוינו שריפה הרסנית בחיפה ובהרי הכרמל. הרשות הארצית לכבאות והצלה הוציאה הנחיות לראשי ערים וליישובים לנקוט פעולות להפחתת נזקים בנפש וברכוש, במקרה ששריפה דומה תפרוץ. בסוף 2016 חוינו שריפות ענק בחיפה, בהרי ירושלים ובמקומות נוספים. רשויות הכיבוי פירסמו שוב הנחיות לייצור חיי אדם, לגיוס עצים ולפעולות נוספות המיועדות להפחית את הנזק, אם וכאשר תפרוץ שריפה נוספת.

האחריות לביצוע סדרת הפעולות האלה, במרבית המקרים, נופלת על השלטון המקומי – והרוגמאות שצוינו מצביעות על בעיה מהותית: מדינת ישראל אינה עוברת לפי תוכנית סדורה להיערכות למצבי קיצון כמו שריפות, הצפות, שיטפונות, גלי קור וגלי חום – כולם תופעות של שינויי אקלים.

הרשויות המקומיות מקבלות הנחיות, שגם אם הן מפורטות – הן אינן מתקצבות. רשויות עצמאיות ימצאו את המשאבים לנקות את מעברי הניקוז, לגזום עצים ולהכין מערך חירום לסיוע, אך מה יקרה עם רשויות אחרות שאינן אמידות? מועצות מקומיות? כפרים? מה אם מחר בבוקר תופעת אקלים קיצונית תגיע אליהן? וזו כמובן לא שאלה של האם, אלא מתי.

בדצמבר 2007 הוקמה במשרד הביטחון רשות חירום לאומית – רח"ל. על פי החלטת ממשלה, רח"ל אמורה לשמש גורם מתכלל של כלל הארגונים בטיפול בכל מצב חירום בעורף. חמש שנים לאחר מכן, נסגרה אותה

עכשיו נמצא התקציב להקים מרכז מידע. החשיבות של תקצוב ההיערכות לשינויי האקלים עצומה. צריך לא רק להנגיש מידע, אלא גם ליצור ידע חדש באמצעות מחקרים. כיום ברור לעולם האקדמי כי מצבי חירום, ובעיקר אלה הנגרמים בגלל הקצנת אירועי מזג האוויר, יחריפו, יקצינו ויגיעו בתדירות גוברת, ולכן חשוב ואף קריטי לעשות הרבה מעבר לפרסום הנחיות ולשליחת מכתבים. מה צריך לעשות? יש ליצור בסיס ידע (ולא רק מידע) נרחב בכל הקשור להיערכות לשינויי האקלים, יש להקים ועדת היגוי שתכלול מומחים בתחום ותנחה את הרשויות בצורה ברורה, ויש לתקצב את הנדרש כראוי. אחרת, בסופה הבאה נשלם מחיר כבד ביותר.

פרופ' אילון היא ראש תחום הסביבה במוסד שמואל נאמן בטכניון, וראש החוג לניהול משאבי טבע באוניברסיטת חיפה

החשיבות של היערכות לשינויי האקלים עצומה. כיום ברור כי מצבי חירום הנגרמים בגלל מזג האוויר רק יחריפו ויקצינו

רשות חירום לאומית – אם לדייק, אחרת לתוך המשרד להגנת העורף. אלא שמשרד זה נסגר ביוני 2014, והצוות התמזג, הפעם שוב לתוך משרד הביטחון.

הטלטלות הסטטוריות האלה והיעדר תקציב קבוע המיועד לטיפול במצבי חירום הנובעים משינויי האקלים, עלולים לגרום לכך שאנשים יקפחו את חייהם וייגרסו נזק כבד לרכוש. העלות, בסופו של דבר, תהיה גבוהה לכלל הציבור.

ב-7 בינואר 2018 הגגה רח"ל עשר שנים להיווסדה. במסגרת התקס הושק גם מרכז המידע החדש להיערכות למצבי אסון. רק